

Riksstämman: Tidig behandling av MS ger samhällsvinst

Nya samhällsekonomiska analyser visar att pengar sparas, när effektiv behandling mot MS ges tidigt i sjukdomsförloppet. Senare tids forskning inom genetik, stamcells forskning och immunologi har bidragit till flera nya läkemedel som bromsar upp sjukdomen.

Multipel skleros (MS) uppträder i form av skov. Trolig orsak är att kroppens eget immunförsvar angriper myelinet runt nervcellernas utlöpare. Sjukdomen drabbar mer än dubbelt så många kvinnor som män och debuterar oftast i åldern 20-40 år. Ungefär 80 procent av patienterna blir neurologiskt invaliderade genom ett progressivt förlopp av sjukdomen.

– Det visas inte alltid på ytan vad som händer på djupet, säger Anders Svenningsson, överläkare vid neurologkliniken, Norrlands universitetssjukhus.

Han menar att sjukdomen är bedräglig genom att de övergående skoven tär på hjärnans reserver och atrofi utvecklas i hela hjärnan på grund av inflammatorisk aktivitet. Nervcellerna förstörs ungefär som vid en stroke och frekvensen av skoven är avgörande för celldöd.

Inflammatorisk nolltolerans kan idag eftersträvas. Säkra läkemedel, som interferon kan sättas in redan vid första MS-skovet.

Dessutom finns sedan ett år tillbaka det högeffektiva medlet natalizumab (Tysabri), som reducerar två tredjedelar av alla skov. Ett annat preparat framställt av monoklonala antikroppar, men med uppenbara risker, är alemtuzumab (MabCampath). Det aktiverar immunsystemet och inducerar lys av cellerna genom cytotoxicitet.

Med högeffektiv behandling en vecka per år kan patienten vara fri från sjukdomssymtom. Det är en tydlig förbättring av status jämfört med interferonbehandling. Hälsan kan upprätthållas och handikapp förskjutas, under ständig kontroll.

Forskare inom genetik har nu hittat en bekräftad kandidatgen vid MS, inter lipid 7 receptorgen (IL7-RA), som oftare än förväntat förekommer inom familjer med hög förekomst av MS. Det visar att sjukdomen är genetisk. En växande grupp autoimmuna gener undersöks. För T-cellernas överlevnad krävs IL7-receptorer. Det är ett tungt argument för att det är inflammation som ger vävnadsskadan. Varje skov av MS ger ett minskat antal celler i hjärnan. Och eftersom stamceller är känsliga för inflammation bör behandling syfta till nolltolerans.

Med fortsatt hjälp av genetik och stamcells forskning förväntas fler fynd och ett stort antal nya läkemedel är under prövning. Förhållandevis dyra läkemedel medför en besparing för samhället om de sätts in tidigt i sjukdomsförloppet, enligt hälsoekonom Jenny Berg. Hon tar som exempel Tysabri, som förhindrar progression av MS. Behandlingen är kostnadseffektiv och ger över tid en samhällsekonomisk vinst.

Britt Wessel

Källa

Att behandla MS är en lönsam affär. Symposium på Svenska läkaresällskapets riksstämma den 29 november 2007. [Abstrakt »](#)
Uppdaterad: 2007-12-03